

ASANSÖR SEKTÖRÜ RAPORU (2016)

SANAYİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Sektörel Raporlar ve
Analizler Serisi

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER.....	2
Tablolar Listesi.....	3
Kısaltmalar Listesi.....	4
YÖNETİCİ ÖZETİ	5
1. SEKTÖRÜN GENEL DURUMU	6
1.1. Sektörün Dünya Ekonomisi ve AB Ülkelerindeki Durumu	6
1.2. Sektörün Türkiye’deki Genel Durumu	8
1.3. Sektördeki Üretim Eğilimleri ve Üretilen Başlıca Ürünler	8
1.4. Sektörün Alt Sektörleri ve Etkileşim Halinde Olduğu Diğer Sektörler	8
1.5. Sektörün Bölgesel Yapısı ve Kümelenmeler	11
1.6. Sektörün Kapasite Kullanımı.....	11
1.7. Sektörün İşyeri Sayısı ve İstihdamı	12
1.8. Sektörün Üretim Değeri	122
1.9. Sektörün Ciroosu	13
1.10. Sektörün Katma Değeri	13
1.11. Sektörün Ar-Ge Faaliyeti	13
1.12. Sektörün Elektrik Tüketimi	13
1.13. Sektörün Dış Ticareti	13
1.14. Sektörün Maliyet Bileşenleri	14
1.15. Sektörün 2014 - 2023 Projeksiyonu.....	14
2. SEKTÖRÜN SON ALTI AYLIK DEĞERLENDİRMESİ	15
2.1. Son Dönemdeki Sektöre İlişkin Türkiye ve Dünyadaki Gelişmeler	15
2.2. Sektörün Üretim Endeksi Değerlendirmesi	16
2.3. Sektörün Kapasite Kullanım Oranı Değerlendirmesi	16
2.4. Sektörün İhracat ve İthalat Değerlendirmesi	16
KAYNAKÇA	17

Tablolar Listesi

Tablo 1. Yıllara Göre Asansör Periyodik Kontrol Verileri.....	7
Tablo 2. Asansör Yönetmeliği Kapsamında Görevlendirilen Onaylanmış Kuruluş Listesi	9
Tablo 3. Yetkilendirilen A Tipi Muayene Kuruluşu Listesi	9
Tablo 4. 2015 Yılı Asansör Sektörü Toplam İhracatı	14
Tablo 5. 2015 Yılı Asansör Sektörü Toplam İthalatı	14

Kısaltmalar Listesi

AB	Avrupa Birliği
Ar-Ge	Araştırma Geliştirme
GTİP	Gümrük Tarife İstatistik Pozisyonu
KKO	Kapasite Kullanım Oranı
KOSGEB	Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme Dairesi Başkanlığı
SGM	Sanayi Genel Müdürlüğü
TOKİ	Toplu Konut İdaresi Başkanlığı
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu

YÖNETİCİ ÖZETİ

Türk asansör sektörü, Türkiye’de 1950’lerden sonra hareket kazanmış ve tamamen ithalat yoluyla ihtiyaçların karşılandığı bir sektör yapısından sıyrılarak kademeli olarak montaj ve aksam imalatı alanlarında yerli üretimin arttığı bir sektör yapısına dönüşmüştür. Özellikle 1990’lardan sonra artan talebe karşılık olarak büyümesini ve gelişimini sürdürmektedir.

Türk asansör sektörünün cirosu genel olarak diğer sektörlerle göre düşük olmakla birlikte, yerine getirdiği işlev, toplumda geniş halk kitlelerinin asansörü en yaygın dikey ulaşım aracı olarak tercih etmesi nedeniyle, ülke sanayisi ve ekonomisi açısından önemli bir faaliyet alanıdır.

Dünyada gelişen yeni teknolojilerle birlikte, Türk asansör sektörü de büyük bir değişim sürecine girmiş ve dünya ticaretinde önemli pazar paylarına ulaşmış bulunmaktadır.

Türk asansör sektörünün doğrudan kentleşme ve buna bağlı olarak gelişim gösteren inşaat sektörü ile birlikte düşünülmesi gerekmektedir. Önümüzdeki dönemde, Türkiye’deki kentleşme sürecinin devam edeceği dikkate alındığında, inşaat sektörüne paralel olarak, asansör sektöründeki büyümenin devam etmesi kaçınılmazdır. Ayrıca Ortadoğu, Balkanlarda ve son zamanlarda Afrika ülkelerinde devam eden Türk yatırımları, asansör sektörünü pozitif yönde etkilemiş bulunmaktadır.

Ancak özellikle son dönemde Ortadoğu genelinde ve Rusya ile yaşanan siyasi problemler nedeniyle, asansör sektöründe pazar daralması meydana gelmiş bulunmaktadır. Buna bağlı olarak ithalatta gerçekleşen büyüme sektördeki dış ticaret açığının artmasına neden olmaktadır.

Dünya pazarını elinde tutan çok uluslu şirketlerin üretim alanlarını daha ucuz işgücüne sahip Asya ülkelerine taşımasıyla birlikte, ulusal şirketlerin rekabet gücünün zayıfladığı görülmektedir. Bu durum hem kullanıcı açısından, hem de ulusal asansör sektörünün gelişimi açısından önemli bir risk olarak değerlendirilmektedir.

Ancak yüz yılı aşkın bir tecrübe ve geçmişe sahip çok uluslu şirketlerin varlığına ve ulusal asansör sektörünün çok genç olmasına rağmen, Türkiye’nin konumu gereği elde etmiş olduğu başarının ve iş hacminin aynı oranda gelişmesini kaçınılmaz kılmaktadır.

Bu gelişmenin en önemli sebebi olarak asansör aksam üreticilerinin üretimde verimliliği yakalamış olmalarıdır. Bununla beraber yenilikçilik ve Ar-Ge faaliyetleri, sektörün gelecek perspektifinde büyük önem arz etmektedir.

1. SEKTÖRÜN GENEL DURUMU

1.1. Sektörün Dünya Ekonomisi ve AB Ülkelerindeki Durumu

Gümrük Birliği ile birlikte Türk ulusal mevzuatının Avrupa Birliği teknik mevzuatına uyumlu hale gelmesi, “Malların Serbest Dolaşım İlkesi” kapsamında sektörün ihracat şansını olumlu yönde arttırmıştır. Bu artış, sadece AB üyesi ülkelerle sınırlı olmayıp, tüm dünyada Türk ürünlerine olan güveni ve dolayısıyla talebi ortaya çıkarmış bulunmaktadır.

AB teknik mevzuatının Türk Mevzuatına dâhil edilmesi ve uluslararası standartların “Türk Standardı” olarak kabul edilmesiyle birlikte EN 81 ailesi harmonize standartlar, Türk Standardı olarak kabul edilmiştir.

AB Komisyonu tarafından kabul edilen yeni asansör direktifi, Mart 2014’te AB resmi gazetesinde yayımlanmış bulunmaktadır. Söz konusu direktif birebir uyumlaştırılarak Asansör Yönetmeliği (2014/33/EU) olarak mevzuatımıza kazandırılacaktır.

Bununla birlikte AB Standart Hazırlama Komitesince (CEN) kabul edilen ve Türk Standardları Enstitüsü tarafından uyumlaştırılarak yayımlanmış olan TS EN 81 – 20 ve TS EN 81 – 50 standartları 3 (üç) yıllık geçiş süresi ile birlikte 01/9/2017 tarihi itibarıyla zorunlu uygulamaya girecektir. Bu tarih itibarıyla TS EN 81-1 +A3 ve TS EN 81-2 +A3 standartları yürürlükten kalkacaktır.

Bu noktada, yönetmelik ve standart ile ilgili geçiş dönemi içerisinde sektörün gerekli hassasiyeti göstererek uyum sağlaması, gerek rekabet gücü gerekse yeni pazarlara erişim için büyük önem arz etmektedir.

2012 yılında, toplamda 101.254 adet asansörün periyodik kontrolü yapılmış olup, 75.190 adet asansöre (%74) kırmızı etiket, 12.062 adet asansöre (%12) sarı etiket ve 14.002 adet asansöre de (%14) yeşil etiket iliştilmiştir.

2013 yılında, toplamda 152.278 adet asansörün periyodik kontrolü yapılmış olup, 96.542 adet asansöre (%64) kırmızı etiket, 11.407 adet asansöre (%7) sarı etiket ve 44.329 adet asansöre de (%29) yeşil etiket iliştilmiştir.

2014 yılında, toplamda 167.325 adet asansörün periyodik kontrolü yapılmış olup, 92.743 adet asansöre (%55) kırmızı etiket, 9.893 adet asansöre (%6) sarı etiket ve 64.689 adet asansöre de (%39) yeşil etiket iliştilmiştir.

2015 yılında, toplamda 203.231 adet asansörün periyodik kontrolü yapılmış olup, 117.993 adet asansöre (%58) kırmızı etiket, 7.856 adet asansöre (%4) sarı etiket, 8.289 asansöre (%4) sarı etiket ve 70.043 adet asansöre de (%34) yeşil etiket iliştilmiştir.

Tablo 1: Yıllara Göre Asansör Periyodik Kontrol Verileri

YILI	KIRMIZI	SARI	MAVİ	YEŞİL	TOPLAM
2012	75.190 (%74)	12.062 (%12)	-	14.002 (%14)	101.254
2013	96.542 (%64)	11.407 (%7)	-	44.329 (%29)	152.278
2014	92.743 (%55)	9.893 (%6)	-	64.689 (%39)	167.325
2015	117.993 (%58)	7.856 (%4)	8.289 (%4)	70.043 (%34)	203.231

2012, 2013, 2014 ve 2015 asansör periyodik kontrol sonuçları değerlendirildiğinde; kontrol edilen asansör sayısında ve yeşil etiket alan asansör sayısında önemli bir artışın sağlandığı görülmektedir.

Asansörlerin işletilmesi, bakımı ve periyodik kontrollerine ilişkin olarak asgari kriterler, 24/06/2015 tarihli ve 29396 sayılı Resmi Gazete 'de yayımlanan Asansör, İşletme Bakım ve Periyodik Kontrol Yönetmeliği ile belirlenmiş bulunmaktadır.

Ayrıca asansör yıllık kontrollerinde faaliyet gösterecek olan A tipi muayene kuruluşlarının yetkilendirilmesi, görev ve sorumlulukları ile denetimlerine ilişkin usul ve esaslar, 15/7/2015 tarihli ve 29417 sayılı Resmi Gazete'de (2. Mükerrer) yayımlanan Asansör Periyodik Kontrolleri İçin Yetkilendirilecek A Tipi Muayene Kuruluşlarına Dair Tebliğ (SGM: 2015/24) ile belirlenmiştir.

Son yıllarda, yurtdışında montaj, komple (paket) asansör satışı gibi alanlarda da Türk firmalarının çalışmalar yaptığı görülmeye başlanmıştır. Ayrıca Türk Cumhuriyetleri, Orta Asya ve AB ülkelerinde asansör montaj işleri yapan firmalarımızın sayısında da önemli bir artış söz konusudur. Özellikle Afrika ülkeleriyle olan dış ticaretin gelişmesiyle birlikte, Türk asansör firmalarının bu ülkelerdeki yatırımlarını arttırmasına neden olmuştur.

Türkiye'den asansör aksamı ithal eden ülkeler yoğunlukla, AB ülkeleri, orta doğu ülkeleri ve Türk Cumhuriyetleridir. Ayrıca uzak doğudan Güney Amerika'ya kadar aksam ihracatı yapılıyor olması rekabet gücünün kayda değer olduğunu göstermektedir. Ancak aksam ithalatının uzak doğu kökenli ürünler üzerinde yoğunlaştığı gözlemlenmektedir.

Özellikle uzak doğu kökenli ürünlerin ülkemizde kullanımının artışı, Avrupa normları çerçevesinde üretilen ürünlerimize yönelik olumsuz etkisini arttırmış bulunmaktadır. Bu nedenle, marka değeri ile yurtdışına ihracat kaleminde başarılarla sahip firmalarımızın, pazar içerisindeki konumlarını koruyabilmeleri için Ekonomi Bakanlığı İthalat Genel Müdürlüğüne söz konusu ithal ürünlere yönelik anti dumping uygulaması amacıyla bireysel başvurularda bulunmaları sektörün geleceği açısından büyük önem arz etmektedir.

Ayrıca çok uluslu şirketlerle kurulan ortaklıklar bu alanda ülkemizde yapılan yatırımları da çoğaltmıştır. Bugün Türk asansör sanayinde yer alan firmaların büyük bir bölümü dünyanın pek çok bölgesine ihracat yapabilme kabiliyetine erişmiş bulunmaktadır. Gerek ülke içindeki konut ihtiyacı ve buna bağlı olarak oluşacak olan potansiyel, gerekse ülkemizin coğrafi konumu itibarıyla sağladığı avantajlar nedeniyle önümüzdeki dönem, Türk asansör sektörünü çok önemli kılmaktadır.

1.2. Sektörün Türkiye’deki Genel Durumu

Günümüzde artan konut ihtiyacı ve buna istinaden yürütülen konut yapımı, asansör imalatını da hızlandırmıştır. Son yıllarda kentsel dönüşüm projelerinin de hayata geçirilmesi ile birlikte, sektörde önemli gelişmeler yaşanmaktadır.

Ülkemizde asansör sektörü, aksam imalatı, asansörün tesis edilmesi (montaj) ile bakım ve onarım olarak üç ana kolda faaliyet göstermektedir. Bununla birlikte AB mevzuatına uyum çerçevesinde ülkemizde başlayan belgelendirme faaliyetleri ve asansörlerin periyodik kontrollerine ilişkin yürütülen tüm faaliyetler, sektörün gelişimine önemli katkılar sağlamaktadır. Bu alanda çalışan yetişmiş, kalifiye eleman sayısı her geçen gün artmaktadır. Aksam imalatı, tamamen makine imalatının bir uzmanlık alanı olarak değerlendirilmektedir. Montaj işleri, mühendislik ve müteahhitlik hizmetlerini kapsamakta olup; çeşitli fabrikalarda üretilen aksamlar kullanılarak asansörün monte edilmesi sürecinin gerçekleştirilmesidir. Son yıllarda, yurtdışında montaj, paket asansör satışı gibi alanlarda da Türk firmalarının çalışmaları yapıldığı görülmektedir.

1.3. Sektördeki Üretim Eğilimleri ve Üretilen Başlıca Ürünler

İç piyasada üretilen önemli asansör güvenlik aksamları; hız sınırlayıcı tertibat (hız regülatörü), güvenlik tertibatı (fren bloğu), hidrolik ve yaylı tamponlar, kapı kilit tertibatlarıdır. Ancak hidrolik asansörlerde kullanılması zorunlu olan boru kırılma valfinin tedariki dışa bağımlı durumdadır.

Kabin, makina - motor grubu, tam ve yarı otomatik kabin ve kat kapıları, halat, kumanda kartı, kumanda panosu, klavuz ray, gösterge elemanları, kata getirme sistemi, kat ve kabin butonierleri, aşırı yük sistemi, kabin ve karşı ağırlık süspansiyonları, hidrolik silindir, dişlisiz makina, fotosel, hız kontrol cihazları, kumanda sistemleri, paten, sensor, ray konsolları, denge zinciri, şalter, VVVF inverter, halat aparatları, kasnak, sistemler (Makina dairesiz sistemler) gibi diğer ana bileşenlerin tamamı Türk asansör sektörü tarafından yerli ürün olarak üretilmektedir.

Genel itibarıyla, Türk asansör sektörünün aksam imalatına bakıldığında elektrik tahrikli bir asansörün tesis edilebilmesinde dışa bağımlılık söz konusu değil iken, hidrolik tahrikli bir asansörün tesis edilebilmesinde ise dışa bağımlılık görülmektedir. Hidrolik tahrikli bir asansörün imalatına bakıldığında hidrolik güç ünitelerinin önemli bir üretim unsuru olarak yer aldığı görülmektedir. Ağırlıklı hidrolik güç ünitelerinin %90’ı paket ünite olarak ülkemize ithal edilmektedir.

1.4. Sektörün Alt Sektörleri ve Etkileşim Halinde Olduğu Diğer Sektörler

Genel itibarıyla Türk asansör sektörü, asansör güvenlik aksamları ile asansör montajında kullanılacak diğer aksamaların üretimini gerçekleştirmekle birlikte, asansör tasarımı ve montajı ile asansör bakım, onarım ve servis hizmetleri gibi alanlarda da faaliyet göstermektedir. Hizmet sektörü içerisinde yer alan “Onaylanmış Kuruluşlarla” ve “A Tipi Akredite Muayene Kuruluşları” ile yoğun etkileşim söz konusudur.

Tablo 2: Asansör Yönetmeliği Kapsamında Görevlendirilen Onaylanmış Kuruluş Listesi

SIRA NO	ONAYLANMIŞ KURULUŞUN ADI	KİMLİK NUMARASI
1	TÜRK STANDARDLARI ENSTİTÜSÜ	1783
2	MEYER BELGELENDİRME HİZ. A. Ş.	1984
3	TMMOB MAKİNA MÜHENDİSLERİ ODASI ASANSÖR KONTROL MERKEZİ	2022
4	ALBERK QA ULUSLARARASI TEKNİK KONTROL VE BELGELENDİRME A. Ş.	2138
5	S & Q MART KALİTE GÜVENLİK SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	2159
6	KALİTEST BELGELENDİRME VE EĞİTİM HİZ. LTD. ŞTİ.	2179
7	SZUTEST TEKNİK KONTROL VE BELGELENDİRME HİZ. TİC. LTD. ŞTİ.	2195
8	UDEM ULUSLARARASI BELGELENDİRME DENETİM EĞİTİM MERKEZİ SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	2292
9	D KARE GÖZETİM TEST VE BELGELENDİRME TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	2528
10	A1 BELGELENDİRME VE MUAYENE HİZMETLERİ LİMİTED ŞİRKETİ	2557

Asansörlerin periyodik kontrolü, 24/06/2015 tarihli ve 29396 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Asansör İşletme, Bakım ve Periyodik Kontrol Yönetmeliği gereği Bakanlığımız tarafından yetkilendirildikten sonra ilgili idareler ile protokol imzalayan olan A tipi muayene kuruluşları tarafından yürütülmektedir.

A tipi muayene kuruluşlarının Bakanlığımız tarafından yetkilendirilmesine ilişkin usul ve esaslar, 15.07.2015 tarihli ve 29417 sayılı 2. mükerrer Resmi Gazete’de yayımlanan ve 15.9.2015 tarihinde yürürlüğe giren Asansör Periyodik Kontrolleri İçin Yetkilendirilecek A Tipi Muayene Kuruluşlarına Dair Tebliğ (SGM: 2015/24) ile belirlenmiş olup, 27 farklı A tipi muayene kuruluşu Bakanlığımızca yetkilendirilmiş ve kamuoyuna duyurulmuş bulunmaktadır.

Tablo 3: Yetkilendirilen A Tipi Muayene Kuruluşu Listesi

SIRA NO	A TİPİ MUAYENE KURULUŞUNUN ADI	YETKİ DURUMU (AKTİF/ASKI/İPTAL)	YETKİ BİTİŞ TARİHİ
1	A1 Belgelendirme ve Muayene Hizmetleri Limited Şirketi	AKTİF	26 Mayıs 2018
2	Alberk QA Uluslararası Teknik Kontrol ve Belgelendirme Anonim Şirketi	AKTİF	25 Kasım 2016
3	Aliment Mühendislik Uluslararası Belgelendirme Gözetim ve Eğitim Hizmetleri Ticaret Limited Şirketi	AKTİF	20 Ocak 2018
4	AND Uluslararası Denetim ve Gözetim Hizmetleri Ticaret Limited Şirketi	AKTİF	21 Mart 2016
5	Asansör Kontrol Muayene Belgelendirme Eğitim ve Gözetim Taahhüt Ticaret Limited Şirketi	AKTİF	03 Mayıs 2016
6	Artibel Belgelendirme Teknik Kontrol Gözetim ve Eğitim Hizmetleri Limited Şirketi	AKTİF	13 Haziran 2016

7	Buğlem Asansör Muayene Belgelendirme Eğitim ve Gözetim Ticaret Limited Şirketi	AKTİF	02 Ağustos 2016
8	D Kare Gözetim Test ve Belgelendirme Ticaret Limited Şirketi	AKTİF	15 Aralık 2017
9	EKC Kalite Belgelendirme Muayene Eğitim Sanayi Ticaret Anonim Şirketi	AKTİF	13 Aralık 2019
10	Eskon Enerji Verimliliği Danışmanlık Periyodik Kontrol ve Mühendislik Hizmetleri Sanayi Ticaret Limited Şirketi	AKTİF	27 Mayıs 2017
11	FQC Uluslararası Belgelendirme ve Eğitim Hizmetleri Anonim Şirketi	AKTİF	15 Ekim 2016
12	GCNTR Uluslararası Belgelendirme Gözetim Eğitim ve Dış Ticaret Limited Şirketi	AKTİF	30 Ağustos 2016
13	Inspecco Belgelendirme ve Gözetim Hizmetleri Limited Şirketi	AKTİF	03 Aralık 2017
14	İmren Teknik Mühendislik ve Gıda Sanayi Ticaret Limited Şirketi	AKTİF	31 Ağustos 2019
15	Kalite Belgelendirme Merkezi Teknik Kontrol ve Eğitim Hizmetleri Limited Şirketi	AKTİF	26 Mart 2016
16	Kontest Mühendislik Makine İnşaat Gıda Hayvancılık Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi	AKTİF	24 Haziran 2016
17	MBT Mühendislik Tıbbi Cihazlar İç ve Dış Ticaret Limited Şirketi	AKTİF	11 Kasım 2019
18	Royalcert Belgelendirme ve Gözetim Hizmetleri Anonim Şirketi	AKTİF	09 Ocak 2017
19	S&Q Mart Kalite Güvenlik Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi	AKTİF	03 Temmuz 2018
20	SZUTEST Teknik Kontrol ve Belgelendirme Hizmetleri Ticaret Limited Şirketi	AKTİF	10 Ekim 2017
21	TCS Uluslararası Belgelendirme Hizmetleri Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi	AKTİF	12 Ağustos 2017
22	Teknik Muayene Eğitim Ekspertizlik Kalite ve İş Güvenliği Hizmetleri Ticaret Limited Şirketi	AKTİF	14 Mayıs 2017
23	TMMOB Makina Mühendisleri Odası Asansör Kontrol Merkezi	AKTİF	28 Mart 2016

24	Türk Standartları Enstitüsü (Muayene Gözetim Merkezi Başkanlığı)	AKTİF	25 Nisan 2016
25	UDEM Uluslararası Belgelendirme Denetim Eğitim Merkezi Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi	AKTİF	24 Kasım 2018
26	UNIVERSAL Sertifikasyon ve Gözetim Hizmetleri Ticaret Limited Şirketi	AKTİF	24 Temmuz 2018
27	UZMAN GRUP Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimleri Eğitim Enerji ve Çevre Hizmetleri Ticaret Limited Şirketi	AKTİF	15 Eylül 2019

Türk asansör sektörünün doğrudan kentleşme ve buna bağlı olarak gelişim gösteren inşaat sektörü ile sürekli etkileşim halindedir. Önümüzdeki dönemde, Türkiye'deki kentleşme sürecinin hızla devam edeceği dikkate alındığında, inşaat sektörüne paralel olarak, Türk asansör sektöründe de büyümenin devam edeceği kaçınılmaz olacaktır.

1.5. Sektörün Bölgesel Yapısı ve Kümelenmeler

Asansör sektörü genel itibarıyla aksam üretimi, asansör tasarımı ve montajı ile asansör bakım ve onarımı gibi 3 ana kolda faaliyet göstermektedir.

Asansör aksam üretimi, özellikle **Marmara Bölgesinde;** İstanbul, Kocaeli, Bursa illerinde, **Ege Bölgesinde;** İzmir ilinde, **İç Anadolu Bölgesinde ise;** Ankara, Konya ve Kayseri illerinde yoğunlaşmış bulunmaktadır.

Sektöre ülkemiz sınırları dahilinde gerçekleştirilen asansör montajı açısından bakıldığında ise, coğrafi nedenlerden kaynaklanan herhangi bir olumsuzluk yaşanmamaktadır. Asansör montaj firmaları gerek montaj gerekse tasarım konularında, ülkemizde 7 coğrafi bölgede 81 ilde faaliyet gösterebilme eğilimindedirler.

Bakım işi yapan firmalar da ihtiyaç oranında bölgelere dağılmış durumdadırlar. Bakım firmaları, bağımsız olarak veya İstanbul, Ankara, İzmir, Bursa, Adana, Antalya, Samsun, Trabzon, Konya, Kayseri, Kocaeli, Gaziantep, Diyarbakır gibi büyük şehirlerde kurulmuş olan asansör montaj firmalarının yetkili servisi olarak faaliyetlerini diğer şehirlerde yürütmektedirler.

1.6. Sektörün Kapasite Kullanımı

Sanayi Sicil Kanunu kapsamında, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı sanayi sicil kayıtlarında yer alan ve yıllık işletme cetveli veren **1.234 adet** asansör montaj ve asansör aksam imalat firmasından hareketle, sektöre ilişkin kapasite kullanım oranı (KKO) ortalama olarak **% 60** seviyesinde gerçekleşmiştir.

1.7. Sektörün İşyeri Sayısı ve İstihdamı

6948 sayılı “Sanayi Sicil Kanunu” gereği, sanayi sicil kaydı bulunan asansör montaj ve asansör aksam imalat firması sayısı toplamda **2.069 adettir**. Ayrıca yıllık işletme cetveli veren asansör montaj ve asansör aksam imalat firması sayısı da **1.234 adettir**.

Sanayi sicil uygulamaları kapsamında asansör montaj firmalarınca Bakanlığımıza iletilen yıllık işletme cetveli verileri dikkate alındığında, idari personel ile birlikte sektörde çalışan kişi sayısının **23.108 kişi** olduğu görülmektedir. Sektörde çalışan toplam teknik personel sayısı ise **20.277’dir**.

Asansör İşletme, Bakım ve Periyodik Kontrol Yönetmeliği gereği Türk Standardları Enstitüsü tarafından asansörler için hizmet yeterlilik belgesi (HYB) verilen firma sayısı **1.935’tir**.

Asansör sektörü yüksek seviyede yerel istihdam sağlayan bir sektör yapısına sahiptir. Asansör sektöründe yürütülen bütün faaliyetler, günümüzün en önemli sorunu olan istihdam karşısında bölgesel iş sahası sağlayan önemli bir çalışma alanı olarak kabul edilebilir. Asansörler; buzdolabı, televizyon, otomobil gibi sanayi ürünlerinden farklı olarak, kullanılacağı yerde ve genellikle o bölgede veya yörede yaşayan insanlar tarafından monte edilen, periyodik bakımı ve periyodik kontrolleri yapılması zorunlu olan ürünlerdir. Ayrıca, çok katlı binalar, konut sorunun çözümünde önemli bir çıkış yoludur ve bu yolla çözüme ulaşmak, asansörlerin ve sektörün başarısına bağlıdır. Asansör sektörü, bu nedenlerle stratejik sektör olarak kabul edilebilir.

Sektör içerisinde üretim faaliyetleri dışında bakım ve onarım işleri büyük bir istihdam potansiyeli oluşturmaktadır. Asansörlerin emniyetli çalışması için şart olan ve bu nedenle yasal zorunluluk olarak ilgili mevzuatta belirtilmiş olan periyodik bakım ve yıllık kontroller neticesinde çok sayıda kişiye iş imkânı sağlanmaktadır.

1.8. Sektörün Üretim Değeri

Türk asansör sektörü, yerine getirdiği işlev, geniş halk kitlelerinin asansörü en yaygın dikey ulaşım aracı olarak tercih etmesi nedeniyle, ülke sanayisi ve ekonomisi açısından önemli bir faaliyet alanıdır.

Türk asansör sektörünün doğrudan kentleşme ve buna bağlı olarak gelişim gösteren inşaat sektörü ile birlikte düşünülmesi gerekmektedir. Önümüzdeki dönemde, Türkiye’deki kentleşme sürecinin hızla devam edeceği dikkate alındığında, inşaat sektörüne paralel olarak, Türk asansör sektöründe de büyümenin hızlı bir şekilde devam edeceği kaçınılmaz bir durumdur.

Bu nedenlerden dolayı, Türk asansör sektörünün stratejik öneme sahip bir sektör olarak taraflı tarafsız bütün kesimlerce kabul edilmesi gerekmektedir.

1.9. Sektörün Ciroosu

2015 yılı ihracat ve ithalat rakamlarına bakıldığında; **2015** yılı için dış ticaret hacmi toplamda **372 milyon (\$)** seviyesinde gerçekleşmiştir.

Türk asansör sektörünün faaliyet alanı dikkate alındığında, montaj, belgelendirme hizmetleri, periyodik kontrol hizmetleri, aksam üretimi ve bakım hizmetleri genelinde yaklaşık **500 milyon (\$)** seviyelerinde bir ciroya sahiptir.

1.10. Sektörün Katma Değeri

Asansör bir makine olarak insanlara refahı hissettiren, moral veren teknolojik bir üründür. Asansör; diğer sanayi ürünlerinden farklı olarak, kullanılacağı yerde ve genellikle o bölgede veya yörede yaşayan insanlar tarafından monte edilen ve bakımı yapılan, periyodik olarak yılda bir defa muayenesi gerçekleştirilmesi zorunlu olan ürün grubu içerisinde yer almaktadır.

Türk asansör sektörü gerek montaj gerekse bakım ve servis hizmetleri açısından yaygın bir sektör yapısıyla bölgesel istihdama önemli katkısı bulunmaktadır. Ayrıca yıllık kontrollerde etkin olan A tipi muayene kuruluşlarının kendi bünyelerinde sağladıkları istihdam ile önemli ölçüde katma değer yaratmaktadır.

1.11. Sektörün Ar-Ge Faaliyeti

Türk asansör sektörünün en önemli ve en temel sorunu; sektör Ar-Ge alt yapısının güçlendirilmesine yönelik çalışmaların azlığı veya tamamen yetersizliğidir.

Türk asansör sektörünün genel yapısı incelendiğinde, asansör firmalarınca hazır proje uygulamaları ile üretimin içerisinde yer aldığı görülmektedir. Çoğu firmanın kendi proje uygulamalarını üretmesi ve geliştirmesi gerekmektedir. Ancak firmaların araştırma geliştirme faaliyetlerine yönlendirilmesi için finansal desteklerin gerekli olduğu anlaşılmaktadır. Bu sebeple sektörün gerek Bakanlığımız gerekse diğer kurum ve kuruluşların desteklerinden asgari şartlarda faydalanması gerekmektedir.

1.12. Sektörün Elektrik Tüketimi

Sanayi Sicil Kanunu kapsamında, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı sanayi sicil kayıtlarında yıllık işletme cetveli verenler arasında yer alan **1.234 adet** asansör montaj ve asansör aksam imalat firmasından alınan veriler neticesinde, sektörün geneli için 2015 yılında toplam elektrik tüketiminin **100.490.943 kw/h** olduğu görülmüştür.

1.13. Sektörün Dış Ticareti

Avrupa Birliği Müktesebatına bire bir uyumla birlikte asansör sektörü için Avrupa'da önemli bir pazar alanı oluşmuş ve son yıllarda bu alanda dış ticaret hacmi yükselişine devam etmiştir.

Asansör sektöründe dış ticaret konusunda en güçlü ve dış ticaret fazlası veren alan yıllardır asansöre ait aksam ve parça üretimidir. Bu alan asansör ithalat ve ihracatını dengeleme noktasında ciddi bir pozisyona sahip olmasına rağmen, 2015 yılı dış ticaret rakamlarına bakıldığında söz konusu pozisyonun kaybedilmiş olduğu görülmüştür. Sadece bu alanda verilmiş olan **20 milyon \$'lık** dış ticaret açığı bu durumun en önemli göstergesi olmuştur.

Tablo 4: 2015 Yılı Asansör Sektörü Toplam İhracatı

GTİP NO	GTİP TANIMI	İhracat \$	İhracat €	İhracat TL/YTL
842810	Asansörler	41.894.066	37.806.146	114.605.863
843131	Asansörlere ait aksam ve parçalar	83.833.630	75.578.564	227.965.853
Toplam		125.727.696	113.384.710	342.571.716

Kaynak: TÜİK

Tablo 5: 2015 Yılı Asansör Sektörü Toplam İthalatı

GTİP NO	GTİP TANIMI	İthalat \$	İthalat €	İthalat TL/YTL
842810	Asansörler	142.578.239	128.507.834	386.823.326
843131	Asansörlere ait aksam ve parçalar	103.030.329	92.581.938	278.291.457
Toplam		245.608.568	221.089.772	665.114.783

Kaynak: TÜİK

Burada dikkat edilecek husus ise dış ticaret açığı bu sektör için ülkemizde yeterli kapasite olmasına rağmen yüksektir. Dış ticaret açığının sektöre olan etkisinin azaltılması noktasında Ekonomi Bakanlığı tarafından uygulamaya konulan “**Girdi Tedarik Stratejisi**” büyük önem arz etmektedir.

1.14. Sektörün Maliyet Bileşenleri

Aksam üretiminde belgelendirme, tasarım, malzeme ve işçilik maliyetleri, asansör montaj işinde belgelendirme, tasarım ve işçilik maliyetleri ve asansör bakım onarım işinde ise işçilik maliyetleri, maliyet bileşeni olarak yer almaktadır.

1.15. Sektörün 2014-2023 Projeksiyonu

Önümüzdeki dönem itibarıyla, Toplu Konut İdaresi Başkanlığının (TOKİ), belediyelerle işbirliği halinde Kentsel Yenileme ve Gecekondu Dönüşüm Projelerine, alt gelir grubuna ve yoksullara yönelik sosyal konut projelerine, İstanbul, Ankara, İzmir, Adana, Diyarbakır gibi büyükşehirlerimizde kentsel dönüşüm projelerine ve orta ölçekli il ve ilçelerimizde örnek yerleşim birimlerini oluşturma projelerine ağırlık vereceği ve inşaat sektörünün bu noktada atılım içerisinde olacağı düşünüldüğünde, binalarla bütünleşik sistemler olarak monte edilmesi gereksinimi olan asansörler konusunda, Türk asansör sektörünün atılıma geçeceği öngörülmektedir.

Türk asansör sektörü ve sektörün teknolojik yapısının geliştirilebilmesi için, TOKİ tarafından önümüzdeki dönem içerisinde yürütülecek projelerin çok önemli fırsatları sunacağı gerçeğini ortaya koymaktadır.

Bu nedenle, gerek kamusal gerekse sektörel alanda sürecin iyi yönetilmesi gerekmektedir. Türk asansör sektörünün hem asansör hemde aksam imalatında, markalaşma ile paralellik oluşturacak şekilde kalite ve güvenlik esaslarını ön planda tutacak yeni tasarımlar geliştirmesi, sektörün gerek iç piyasada gerekse dış piyasadaki pazar payının büyümesine olumlu katkıları olacaktır.

Ancak sanayi sicil sistemine giren **2.069 adet** asansör montaj ve asansör aksam imalat firması sayısına bakıldığında, sürekli olarak bölünerek çoğalan bir sektör yapısı ile karşı karşıya kalındığı gerçeği altında bu durumun avantaja dönüştürülmesinin ne kadar zor olabileceği hususunun atlanmaması gerekmektedir. Türk asansör sektörü içerisinde yer alan unsurların bir araya gelerek işbirliği güçbirliği oluşturması artık kaçınılmaz bir durumdur.

KOBİ ölçeğinde bulunan asansör monte edenlerin ve aksam imalatçılarının işbirliği-güçbirliği anlayışıyla bir araya gelerek; ortak tedarik, ortak tasarım, ortak pazarlama, ortak laboratuvar, ortak imalat, ortak hizmet sunumu ve benzeri konular ile Orta-Yüksek ve Yüksek Teknoloji alanlarında hazırlayacakları ortak imalata yönelik KOSGEB'in işbirliği-güçbirliği projesinden faydalanılması büyük önem arz etmektedir.

Bu fırsat dahilinde işbirliği-güçbirliği projesi ile bir araya gelen ortak tedarik, ortak tasarım, ortak pazarlama, ortak laboratuvar, ortak imalat, ortak hizmet sunumu ve benzeri konular ile Orta-Yüksek ve Yüksek Teknoloji alanlarında hazırlanan ortak imalat çalışmalarını yürüten sektör temsilcilerinin sektör adına önemli bir misyonu yerine getirdiği ve getirmeye devam edeceği gerçeğini ortaya çıkarmış bulunmaktadır. Türk asansör sektörü bileşenleri bu yapıyı örnek almalı veya bu yapı içerisinde yer almaya çalışmalıdır. Özetle sektörün tek çıkış kapısının bu şekilde birleşmek olacağı gerçeğinin tüm samimiyetiyle görülmesi ve eyleme dönüştürülmesi olacaktır.

2. SEKTÖRÜN SON ALTI AYLIK DEĞERLENDİRMESİ

2.1. Son Dönemdeki Sektöre İlişkin Türkiye ve Dünyadaki Gelişmeler

Ülkemizde pek çok sektörde olduğu gibi asansör sektöründe de belirli bir gelişme gözlenmektedir. İstanbul ve İzmir'de gerçekleştirilen uluslararası fuarların katkılarıyla, Türk firmaları ve bu firmaların yeni tasarımları dış ticaretimize olumlu yönde yansımalar getirmektedir.

Ülkemizin Arap Yarımadasındaki ülkelere yönelik girişimleri neticesinde bu ülkelerin yeniden yapılandırılmasında Türk asansör sektörünün bu gelişmelerden önemli bir pay alacağı öngörülmektedir.

Kentsel Dönüşüm Yasası ile inşaat sektörüne paralel olarak iç piyasada asansör sektöründe ciddi gelişmeler yaşanacağı öngörülmektedir.

2.2. Sektörün Üretim Endeksi Değerlendirmesi

Türkiye’de yaklaşık olarak **477.386 adet** asansör tesis edilerek hizmete açılmış olup, bugün itibarıyla eski ve yeni olarak tanımlanan bu asansörlerin büyük bir bölümü halen kullanılmaktadır.

2014 yılında yapı kullanma izin belgesi alan bina sayısından hareketle, bu yıl içerisinde monte edilen asansör sayısının toplamda **43.323 adet** olduğu, TÜİK verileri esas alınarak tespit edilmiştir.

Asansör sektörü faaliyetleri kapsamında yeni asansör montajına ilişkin olarak bir değerlendirme yapılırsa, 2008 yılına kadar artış gösteren yeni asansör montaj sayısı küresel krizin etkisiyle 2009 yılında düşüş eğilimi içerisine girmiş olup, 2013 yılı itibarıyla yeniden yükselişe geçmiş bulunmaktadır.

Kentsel dönüşümün uygulamaya alınması ve Bakanlığımız tarafından 2015 yılı içerisinde zorunlu uygulamaya alınan “Mevcut Asansörlerin Güvenlik Seviyesinin Artırılması” konusundaki çalışma neticesinde özellikle aksam üretiminde önemli gelişmeler yaşanacaktır. Burada önemli olan “Mevcut Asansörlerin Güvenlik Seviyesinin Artırılması” projesi boyunca dışa bağımlı kalmadan, ithalat yapmadan kendi kendine yeten bir sektör programının doğru bir şekilde yönetimi olacaktır. Bu durum Türk asansör sektörüne sorumluluk yüklemekte olup, var olan kapasitesi ve tecrübesi nedeniyle başarının gelişi kaçınılmaz olarak değerlendirilmektedir.

2.3. Sektörün Kapasite Kullanım Oranı Değerlendirmesi

Sanayi Sicil Kanunu kapsamında, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından oluşturulan sanayi sicil kayıtları incelendiğinde, toplamda **1.234 adet** asansör montaj ve asansör aksam imalat firmasından hareketle, ortalama olarak **% 60** seviyesinde kapasite kullanım oranına sahiptir.

2.4. Sektörün İhracat ve İthalat Değerlendirmesi

2015 yılı toplam ithalat ve ihracat verilerine bakıldığında asansör sektörünün yaklaşık olarak **126 milyon \$** ihracat değerine karşılık **246 milyon \$** ithalat değerini ortaya koyduğu görülmekte olup, asansör sektörünün dış ticaret hacmi yaklaşık olarak **372 milyon \$** seviyesinde gerçekleşmiştir.

Bu rakamlara göre bir değerlendirme yapıldığında sektörün yaklaşık olarak **120 milyon \$’lık** dış ticaret açığı vermiş olduğu görülmektedir.

Bu değerler genel olarak analiz edildiğinde, asansör aksam ve parçalarında yerli üretim kapasitemiz veya arzımız bulunmasına rağmen, yerli montaj firmalarının ithalat tercihinde bulunduğunu göstermektedir.

2015 yılı asansör aksam ve parça ihracatı önemli bir paya sahip olmasına rağmen, ihracat ile ithalat arasındaki farkın yüksek olması sebebiyle, aksam ve parça dış ticareti asansör sektöründe bir önceki yıllara göre iyi performans sergilemediği açıkça görülmektedir.

KAYNAKÇA

1. SGM Sanayi Sicil Kayıtları
2. TÜİK Verileri
3. Türk Standardları Enstitüsü verileri